

Handläggare
Eva Woll Tegbäck
Telefon: 08-508 35 528**Till**
Arbetsmarknadsnämnden
den 28 november 2013**Ärende 4**

Svar på skrivelse om att starta sociala kooperativ för unga med missbruk och unga med psykisk ohälsa

Förvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på skrivelsen.

Charlotte Svensson
ArbetsmarknadsdirektörKarin Eriksson-Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Karin Rågsjö (V) har inkommit med en skrivelse som tar upp behov av att starta sociala kooperativ för unga med missbruksproblematik och unga med psykisk ohälsa. I ärendet sägs att det saknas en politik för att kunna härbärgera personer som inte kan arbeta på öppna marknaden.

Förvaltningen ges i uppdrag att utreda och att återkomma med svar på möjligheten att i samverkan med annan aktör starta ett socialt kooperativ för unga missbrukare samt ett socialt kooperativ med inriktning på konstnärlig verksamhet för unga med psykisk ohälsa.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utrednings- och utvecklingsstabenLivdjursgatan 4
Box 10014
Stockholm-Globen
Telefon 08-508 35 528
Växel 08-508 35 500
eva.woll-tegback@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen framhåller att Arbetsmarknadsnämnden primärt ansvarar för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor. Förvaltningen anser att om staden ska medverka till att starta kooperativ för de grupper som föreslås i ärendet så är det med

nuvarande ansvarsfördelning inom staden främst en fråga för socialnämnden och stadsdelsnämnderna.

Andra aktörer som behöver medverka för att stödja bildandet av kooperativ är arbetsförmedlingen, försäkringskassan, samt aktörer som SKOOPI, Companion och slup.

En förutsättning för att få livskraftiga kooperativ är att det finns efterfrågan för de varor och tjänster som produceras.

Övriga nämnder kan med tillämnning av LOV och LOU i upphandlingar ställa krav som innebär att sociala företag/sociala arbetskooperativ kan bli konkurrenskraftiga.

Bakgrund

Karin Rågsjö (V) har inkommit med en skrivelse som tar upp behov av att starta sociala kooperativ för unga med missbruksproblematik och unga med psykisk ohälsa. I ärendet sägs att det saknas en politik för att kunna härbärgera personer som inte kan arbeta på öppna marknaden.

Ärendet

Förvaltningen ges i uppdrag att utreda och att återkomma med svar på:

1. Möjligheten att i samverkan med annan aktör starta ett socialt kooperativ för unga missbrukare
2. Möjligheten att i samverkan med annan aktör starta ett socialt kooperativ med inriktning på konstnärlig verksamhet för unga med psykisk ohälsa

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utrednings- och utvecklingsstaben.

Förvaltningens synpunkter

När det gäller unga missbrukare eller unga med psykisk ohälsa så har dessa i de flesta fall en arbetsförmåga som kan vara satt ur funktion. Svårigheten att återinträda på arbetsmarknaden kan dels bestå av att de möts av misstro och attityder som gör det svårt för dem men kan också vara relaterat till att motivation, lust och kunskaper ebbat ut som innebär att en återgång till arbete kan bli en långdragen process. En grundförutsättning när det gäller missbruk är att rehabilitering från missbruket är avslutad. Det behöver dock även finnas en acceptans i samhället och bland arbetsgivare att alla människor ska ha en plats på

arbetsmarknaden – även grupper som inte kan prestera en hundra procentig arbetsinsats.

Erfarenheter från tidigare försök att starta sociala kooperativ inom staden har visat att det är svårt att starta sociala kooperativ och få dem ekonomiskt självbärande inom en rimlig tid

***Stöd och utveckling av arbetsintegrerande sociala företag -
utdrag av synpunkter i ärende till nämnden i april 2013***

Förvaltningen har i april 2013 yttrat sig en över motion (2013:2) från Miljöpartiet (MP) om stöttandet och utvecklandet av arbetsintegrerande sociala företag.

Arbetsmarknadsförvaltningen lyfte i detta sammanhang fram att sociala företag, trots de svårigheter som finns med att etablera sådana företag, kan utgöra ett värdefullt tillskott på arbetsmarknaden för de som idag står utanför arbetsmarknaden.

Lagen om offentlig upphandling (LOU) ger stöd för att beakta sociala hänsyn i upphandlingens olika faser. Förvaltningen påpekade att detta kan vara en väg att öppna arbetsmarknaden för grupper som idag har svårt att komma in. Arbetsmarknadsförvaltningen avser att för egen del i samband med kommande upphandlingar överväga vilka möjligheter som finns att ta sociala hänsyn och utforma förfrågningsunderlag därefter.

När det gäller stöd för bildandet och utveckling av sociala företag så ges ett sådant stöd i Stockholm bl.a. genom Coompanion och SKOOPI.

Samverkan med andra aktörer

Förvaltningen vill i detta sammanhang peka på några exempel på samverkan med andra aktörer där människor med psykisk ohälsa fått ett inträde på arbetsmarknaden.

Det första är Kooperativet KOS – som är ett socialt kooperativ på Norrmalm som riktar sig till personer med psykisk ohälsa.

Kooperativet KOS är ett socialt arbetskooperativ där medlemmarna arbetar 100 % efter sin egen förmåga. Det är en ideell förening där demokrati, arbete och medlemmarnas delaktighet står i fokus. Verksamheten startade 1996 som en sysselsättning/arbetsträning inom Norrmalms stadsdelsförvaltning. År 2002 bildades kooperativet.

Kooperativet erhåller fortfarande stöd från Norrmalms stadsdelsförvaltning i form av 2,5 handledare och större delen av lokalkostnaden. Kooperativet har 1,5 anställningar med

lönebidrag och sysselsätter 20 personer (biståndsbedömda) i olika åldrar. Kooperativets medlemmar kommer huvudsakligen från Stockholms stad men valfrihetssystemet innebär att verksamheten också kan ha deltagare från andra kommuner. Inom kooperativet finns flera olika verksamhetsområden såsom kopiering, glasverkstad och kaffestuga.

Det andra exemplet handlar om hur Socialnämnden tillämpat lagen om valfrihet (LOV) i samband med upphandling av verksamheter för sysselsättning för personer med psykisk ohälsa. Upphandlingen ledde till avtal med ett socialt kooperativ i Tyresö. Verksamheten var inledningsvis en sysselsättningsverksamhet för personer med psykisk ohälsa som knoppades av och där deltagarna bildade ett socialt kooperativ. Genom upphandlingen kan staden nu placera personer i kooperativets verksamhet. Båda dessa exempel visar på hur kommuner och stadsdelsförvaltningar kan ge stöd till bildandet av sociala företag/sociala kooperativ samt hur de kan ges ett fortsatt stöd i form av handledarstöd eller genom upphandling.

När det gäller stöd till missbrukare så finns inget uppdrag till kommunen att ordna sysselsättning för dessa i likhet med vad som gäller personer med psykiska funktionsnedsättningar/psykisk ohälsa. I stadsdelsförvaltningarnas socialtjänstverksamheter finns stöd till missbrukare och rehabiliterande insatser, i vissa fall i form av arbetsträning inom stadsdelsförvaltningarna eller genom praktik. Steget efter detta kan för vissa personer vara offentligt skyddad anställning (OSA).

Teoretiskt sett skulle man kunna tänka sig att bilda kooperativ genom att bygga vidare på en grupp personer som har OSA och är verksamma inom samma arbetsområde om ett antal förutsättningar uppfylls.

En viktig samverkansaktör för att starta och driva ett socialt kooperativ är arbetsförmedlingen. För att kooperatörerna ska bli anställda krävs som regel att arbetsförmedlingen beviljar någon form av lönesubvention, exempelvis lönebidrag eller trygghetsanställning. Lönestöden trappas som regel ned successivt för att så småningom kanske avvecklas helt. Utan en garanti för långsiktiga åtaganden som ger en stabil grund så skapas osäkerhet vilket försvårar och kan kullkasta ett kooperativ eller tanken på att bilda ett kooperativt. Försäkringskassan är en annan viktig aktör om deltagarna har ersättning därifrån och personer som av olika skäl inte kan arbeta heltid behöver sannolikt även fortsatt stöd för sin försörjning därifrån.

En annan viktig faktor för att ett socialt kooperativ ska fortleva är att det finns en efterfrågan för de varor och tjänster som

kooperativet producerar. Finns inte detta så riskerar verksamheten att falla. Ett sätt att underlätta försäljning av kooperativens varor och tjänster är att staden i sina upphandlingar, enligt både LOU och LOV, tar sociala hänsyn så att kooperativen kan lägga konkurrenskraftiga anbud.

För att starta kooperativ kommer stöd för bildandet och utveckling av kooperativet att behövas. Sådant stöd kan fås genom Coompanion och SKOOPI och Föreningen Stockholms läns Utvecklingspartnerskap för den Sociala Ekonomin (slup).

Förvaltningens slutsatser

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar primärt för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor. Förvaltningen anser att om staden ska medverka till att starta kooperativ för de grupper som föreslås i ärendet så är det med nuvarande ansvarsfördelning inom staden snarast en fråga för socialnämnden och stadsdelsnämnderna.

Andra aktörer som behöver medverka för att stödja bildandet av kooperativ är arbetsförmedlingen, försäkringskassan, samt SKOOPI, Coompanion och slup.

En förutsättning för att få livskraftiga kooperativ är att det finns efterfrågan för de varor och tjänster som produceras.

Övriga nämnder kan med tillämning av LOV och LOU i upphandlingar ställa krav som innebär att sociala företag/sociala arbetskooperativ kan bli konkurrenskraftiga.

Bilagor

1. Skrivelse från Karin Rågsjö (V) om att starta social kooperativ för unga med missbruk och unga med psykisk ohälsa